

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 28. listopadu 2013¹

Věc C-530/12 P

**Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM)
proti**

National Lottery Commission

„Kasační opravný prostředek — Ochranná známka Společenství — Nařízení (ES) č. 207/2009 —
Článek 53 odst. 2 písm. c) — Ochranná známka Společenství — Návrh na prohlášení neplatnosti
založený na starším autorském právu podle vnitrostátního práva — Znalost a výklad vnitrostátního
práva — Úloha unijního soudu“

1. Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (OHIM) se svým kasačním opravným prostředkem domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 13. září 2012, *National Lottery Commission v. OHIM – Mediatek Italia a De Gregorio (Vyobrazení ruky)*², kterým Tribunál vyhověl žalobě podané *National Lottery Commission*³ na neplatnost rozhodnutí prvního odvolacího senátu OHIM ze dne 9. června 2010⁴ týkajícího se řízení o prohlášení neplatnosti mezi společnostmi *Mediatek Italia Srl* a panem *De Gregoriem*⁵ na straně jedné, a *NLC* na straně druhé.
2. Projednávaná věc skýtá Soudnímu dvoru příležitost, aby upřesnil postavení vnitrostátního práva v právním řádu Evropské unie a aby určil vodítko pro přezkum, který musí provádět unijní soud ohledně obsahu a výkladu tohoto práva v rámci sporů týkajících se ochranné známky Společenství.
3. První důvod kasačního opravného prostředku nastoluje zejména otázku, zda Tribunál, kterému je předložena žaloba proti rozhodnutí odvolacího senátu OHIM, může z úřední povinnosti zjišťovat obsah vnitrostátního pozitivního práva, na které se odvolává účastník řízení, jenž navrhuje prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství z důvodu staršího práva chráněného na základě uvedeného vnitrostátního práva.
4. V tomto ohledu zastávám v tomto stanovisku názor, že výkon plného přezkumu legality, který má provádět Tribunál, předpokládá, že bude moci přinést sporu řešení, které je v souladu s vnitrostátním pozitivním právem, a za tímto účelem může zjišťovat, v případě potřeby i bez návrhu, obsah, podmínky uplatnění a působnost vnitrostátních právních norem, které účastníci řízení uplatňují na podporu svých nároků.
5. Dále však uvedu, že unijní soud musí při zmíněném zjišťování dodržovat zásadu kontradiktornosti.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — T-404/10, dále jen „napadený rozsudek“.

3 — Dále jen „NLC“.

4 — Věc R 1028/2009-1, dále jen „sporné rozhodnutí“.

5 — Dále společně jen „Mediatek Italia“.

6. Vzhledem k tomu, že Tribunál tuto zásadu nedodržel, navrhu, aby Soudní dvůr kasačnímu oprávněnému prostředku vyhověl a napadený rozsudek zrušil.

7. Vzhledem k tomu, že spor není podle mého názoru ve stavu, v němž by o něm soudní řízení dovolovalo rozhodnout, vyzvu nakonec Soudní dvůr, aby věc vrátil zpět Tribunálu.

I – Právní rámec

A – Nařízení (ES) č. 207/2009

8. Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství⁶ bylo zrušeno a kodifikováno nařízením Rady (ES) č. 207/2009 ze dne 26. února 2009 o ochranné známce Společenství⁷, které vstoupilo v platnost dne 13. dubna 2009.

9. Článek 53 odst. 2 písm. c) nařízení č. 207/2009 zní:

„Ochranná známka Společenství se rovněž prohlásí za neplatnou na základě návrhu podaného u [OHIM] nebo na základě protinávrhu v řízení o porušení, může-li být její užívání podle právních předpisů Společenství nebo vnitrostátních předpisů, kterými se ochrana řídí, zakázáno na základě jiného staršího práva, zejména:

[...]

c) práva autorského.

10. Článek 76 odst. 1 tohoto nařízení stanoví:

„V průběhu řízení zkoumá [OHIM] skutečnosti z moci úřední; v řízení týkajícím se relativních důvodů zamítnutí se však úřad při zkoumání omezí na skutečnosti, důvody a návrhy přednesené účastníky.“

B – Nařízení (ES) č. 2868/95

11. Nařízení Komise (ES) č. 2868/95 ze dne 13. prosince 1995, kterým se provádí nařízení č. 40/94⁸, ve znění nařízení Komise (ES) č. 1041/2005 ze dne 29. června 2005⁹, stanoví zejména pravidla použitelná na průběh řízení u OHIM ve věci zrušení nebo neplatnosti ochranné známky Společenství.

12. Pravidlo 37 písm. b) bod iii) prováděcího nařízení stanoví:

„Žádost o zrušení nebo o prohlášení neplatnosti [ochranné známky Společenství] [...], která se předkládá [OHIM], musí obsahovat:

[...]

b) pokud jde o důvody, o které se žádost opírá:

[...]

6 — Úř. věst. 1994, L 11, s. 1.

7 — Úř. věst. L 78, s. 1; Zvl. vyd. 15/07, s. 631.

8 — Úř. věst. L 303, s. 1; Zvl. vyd. 15/07, s. 631.

9 — Úř. věst. L 172, s. 4, dále jen „prováděcí nařízení“.

- iii) v případě návrhu podle čl. [53 odst. 2 nařízení č. 207/2009], údaje o právu, o které se žádost o zrušení nebo prohlášení neplatnosti [o které se žádost o prohlášení neplatnosti] opírá, a údaje svědčící o tom, že žadatel je majitelem staršího práva uvedeného v čl. [53 odst. 2 tohoto nařízení] nebo že je podle příslušných vnitrostátních právních předpisů oprávněn uplatnit nárok k tomuto právu.“

II – Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

13. NLC získala dne 2. října 2007 u OHIM zápis následující obrazové ochranné známky Společenství¹⁰:

14. Dne 20. listopadu 2007 podala společnost Mediatek Italia na základě čl. 52 odst. 2 písm. c) nařízení č. 40/94, nyní čl. 53 odst. 2 písm. c) nařízení č. 207/2009¹¹, u OHIM návrh na prohlášení neplatnosti sporné ochranné známky z důvodu existence staršího autorského práva k následujícímu obrazovému označení¹², jehož majitelem je údajně pan De Gregorio.

15. Rozhodnutím ze dne 16. července 2009 vyhovělo zrušovací oddělení OHIM tomuto návrhu, neboť mělo v podstatě za to, že společnost Mediatek Italia prokázala existenci autorského práva chráněného na základě italských právních předpisů k označení, jež se téměř shodovalo se spornou ochrannou známkou, jakož i přednost tohoto práva před uvedenou ochrannou známkou.

16. NLC podala proti tomuto rozhodnutí odvolání.

¹⁰ — Dále jen „sporná ochranná známka“.

¹¹ — Ačkoli řízení bylo zahájeno za platnosti nařízení č. 40/94, v tomto stanovisku bude odkazováno výlučně na nařízení č. 207/2009, které nezměnilo znění příslušných ustanovení.

¹² — Dále jen „mano portafortuna“.

17. První odvolací senát OHIM toto odvolání sporným rozhodnutím zamítl.

18. Odvolací senát měl zaprvé za to, že společnost Mediatek Italia prokázala vytvoření díla, jakož i vlastnictví autorského práva předložením fotokopie soukromoprávní smlouvy ze dne 16. září 1986¹³, kterou třetí osoba vystupující jako autor díla *mano portafortuna* tvrdila, že na jednu z osob navrhuje prohlášení neplatnosti převedla svá práva na rozmnožování a užívání tohoto díla, které je společně s dalšími obrázky vyobrazeno v příloze této smlouvy.

19. Zadruhé měl za to, že anomálie, na které poukázala NLC, a sice údaj o maximálním trvání ochrany plynoucí z autorského práva v délce 70 let, přestože takováto délka existuje teprve od roku 1996, datum na poštovním razítku, které odpovídá neděli, kdy jsou poštovní úřady zavřeny, kvalitativní a pojmové rozdíly mezi obrazem *mano portafortuna* a dalšími obrázky obsaženými v příloze, nejsou s to vyvolat pochybnosti o pravosti smlouvy z roku 1986.

20. Odvolací senát zatřetí uvedl, že ačkoli soukromoprávní listina plně dokazuje, že prohlášení pocházejí od těch, kteří je učinili, až do zpochybnění její pravosti v souladu s článkem 2702 italského občanského zákoníku, má pravomoc volně posoudit její obsah.

III – Žaloba k Tribunálu a napadený rozsudek

21. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 8. září 2010 podala NLC žalobu na neplatnost sporného rozhodnutí.

22. NLC uvedla na podporu své žaloby tři žalobní důvody, které vycházely z porušení čl. 53 odst. 2 písm. c) nařízení č. 207/2009, z protiprávnosti odmítnutí odvolacího senátu zahájit ústní jednání nebo provést dokazování, jakož i z nesprávného posouzení odvolacím senátem jeho pravomoci k přezkumu pravosti smlouvy z roku 1986.

23. Napadeným rozsudkem Tribunál uvedené žalobě vyhověl a uložil OHIM náhradu nákladů řízení.

24. Tribunál, který zkoumal společně první a třetí žalobní důvod, nejprve v bodech 17 až 21 napadeného rozsudku připomněl procesněprávní úpravu použitelnou na návrh na prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství založený na starším autorském právu chráněném na základě vnitrostátního práva.

25. V bodech 18 a 19 napadeného rozsudku Tribunál nejprve citoval body 50 až 52 rozsudku Soudního dvora ze dne 5. července 2011, *Edwin v. OHIM*¹⁴, a poté v bodě 20 napadeného rozsudku připomněl svoji judikaturu založenou na pojmu „obecně známá skutečnost“, podle které je OHIM „povinen obeznámit se z moci úřední, způsobem, který považuje za účelný, s vnitrostátními právními předpisy dotyčného členského státu, pokud je takové obeznámení nezbytné pro posouzení podmínek použití dotyčného důvodu neplatnosti, zejména pokud jde o věcnou správnost tvrzených skutečností nebo důkazní sílu předložených dokladů“.

26. S ohledem na uvedené zásady Tribunál v bodech 23 a 24 napadeného rozsudku rozhodl, že ačkoli „odvolací senát správně vycházel z italských právních norem, které určují důkazní sílu smlouvy z roku 1986“, je však povinen „ověřit [...], zda [odvolací senát] tím, že dospěl k závěru, že smlouva z roku 1986 na základě článků 2702 a 2703 italského občanského zákoníku plně dokazuje, že prohlášení pocházejí od těch, kteří je učinili, až do zahájení řízení ke zpochybnění pravosti“, provedl správný výklad příslušného italského práva.

¹³ — Dále jen „smlouva z roku 1986“.

¹⁴ — C-263/09 P, Sb. rozh. s. I-5853.

27. Poté, co Tribunál připomněl obsah článků 2702 až 2704 italského občanského zákoníku, vyjádřil svůj názor následovně:

„29 Je však nutno konstatovat, že ze znění článků 2702 až 2704 italského občanského zákoníku vyplývá, že takovéto tvrzení bude za okolností projednávané věci správné pouze tehdy, pokud lze podpis smluvních stran pokládat za zákonně uznaný z důvodu, že byl ověřen na základě článku 2703 italského občanského zákoníku, nebo za podmínky, že se uplatní některá z výjimek uvedených v článku 2704 tohoto zákoníku.

[...]

31 [...] stran použití článku 2704 italského občanského zákoníku je třeba zdůraznit, že tento článek umožňuje dovolávat [se vůči třetím osobám] soukromoprávního aktu, jehož podpis nebyl ověřen, ode dne následujícího po dni jeho zápisu nebo po dni, kdy nastaly skutečnosti, které též s jistotou dokládají předčasnost vyhotovení tohoto aktu.

32 Na základě judikatury Corte suprema di cassazione (italský kasační soud) představuje opatření soukromoprávního aktu poštovním razítkem skutečnost, která dokládá jisté datum tohoto aktu ve smyslu článku 2704 občanského zákoníku, pokud se poštovní razítko nachází v samotném těle dokumentu (rozsudek ze dne 14. června 2007, č. 13912 ^[15]). Z této judikatury též vyplývá, že důkaz opaku ohledně pravdivosti data uvedeného na poštovním razítku může být předložen, aniž je třeba zahájit řízení ke zpochybnění pravosti“.

28. Poté, co ještě v bodě 33 napadeného rozsudku uvedl, že „napadené rozhodnutí sice neodkazuje na článek 2704 italského občanského zákoníku, avšak zmiňuje výskyt poštovního razítka s datem 21. září 1986“, Tribunál v bodě 34 tohoto rozsudku uznal, že „výskyt tohoto poštovního razítka je skutečností, která umožňuje prokázat, že smlouva z roku 1986 má jisté datum počínaje dnem 21. září 1986“, avšak následně v bodě 35 uvedeného rozsudku dodal, že „na základě judikatury [Corte suprema di cassazione] mohla [NLC] předložit důkaz, že smlouva z roku 1986 byla ve skutečnosti vyhotovena k jinému datu, než je datum uvedené na poštovním razítku, aniž bylo nutno, aby podala návrh na zahájení řízení ke zpochybnění pravosti“.

29. Tribunál proto z výše uvedeného vyvodil v bodě 36 napadeného rozsudku následující závěr:

„Odvolací senát tak tím, že dospěl k závěru [...], že smlouva z roku 1986 „je soukromoprávní listinou, a tudíž plně dokazuje, že prohlášení pocházejí od těch, kteří je učinili, až do řízení ke zpochybnění pravosti“, přestože zahájení tohoto řízení nebylo za okolností projednávané věci nutné, vycházel z nesprávného výkladu vnitrostátního práva použitelného na základě čl. 53 odst. 2 nařízení č. 207/2009, a tudíž nesprávně posoudil přesný rozsah svých pravomocí“.

30. Tribunál poté, co v bodě 39 napadeného rozsudku uvedl, že závěry ohledně anomálií, kterými je stížena smlouva z roku 1986, mohly být ovlivněny nesprávným výkladem italského práva, neboť bylo možno „se domnívat, že by odvolací senát přisoudil těmto skutečnostem větší význam v případě, že by měl za to, že je na volbě [NLC], zda před odvolacím senátem napadne jistota data uvedeného na poštovním razítku, a že smlouva z roku 1986 tudíž plně neprokazovala původ prohlášení, které obsahovala“, v bodě 40 napadeného rozsudku shledal, že nesprávný výklad vnitrostátního práva, kterým se řídí ochrana plynoucí ze staršího práva, jehož se dovolává společnost Mediatek Italia, mohl mít vliv na obsah sporného rozhodnutí.

31. Tribunál tudíž dospěl v bodě 41 napadeného rozsudku k závěru, že je třeba sporné rozhodnutí zrušit, aniž bylo třeba zkoumat druhý žalobní důvod.

15 — Dále jen „rozsudek ze dne 14. června 2007“.

IV – Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastníků řízení

32. OHIM navrhuje zrušit napadený rozsudek a uložit NLC náhradu jím vynaložených nákladů řízení, zatímco NLC navrhuje kasační opravný prostředek zamítnout.

33. OHIM vznáší na podporu svého kasačního opravného prostředku tři důvody, z nichž první vychází z porušení čl. 76 odst. 1 nařízení č. 207/2009, jak jej vykládá Soudní dvůr ve spojení s čl. 53 odst. 2 téhož nařízení, a pravidla 37 prováděcího nařízení, druhý vychází z porušení práva OHIM být vyslechnut a třetí vychází ze zjevné nesoudržnosti a ze zkreslení skutkového stavu.

A – K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení čl. 76 odst. 1 nařízení č. 207/2009 a pravidla 37 prováděcího nařízení

34. OHIM v rámci svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku, který se dělí do dvou částí, tvrdí, že se Tribunál nemohl opřít o článek 2704 italského občanského zákoníku (první část), ani o rozsudek ze dne 14. června 2007 (druhá část), neboť se účastníci řízení těchto dvou skutečností nedovolávali, a tyto skutečnosti tudíž nespádaly do předmětu sporu předloženého odvolacímu senátu.

1. Argumenty účastníků řízení

35. Vzhledem k tomu, že OHIM má za to, že z úvah Tribunálu jasně nevyplyvá, zda Tribunál pokládá vnitrostátní právo za právní otázku, nebo za obecně známou skutečnost, alternativně tvrdí, že:

- v případě, že by Tribunál měl za to, že použití vnitrostátního práva představuje právní otázku, porušil zásadu vyjádřenou pravidlem 37 písm. b) bodem iii) prováděcího nařízení, podle které je na účastníku řízení, který se odvolává na vnitrostátní právo, aby OHIM předložil skutečnosti, které prokazují obsah dotýcných právních předpisů a důvod, proč se mají vztahovat na projednávaný případ, jakož i řešení plynoucí z výše uvedeného rozsudku Edwin v. OHIM, z něhož vyplývá, že vnitrostátní právo je skutkovou otázkou, kterou musí předložit a prokázat účastníci řízení;
- v případě, že by Tribunál měl za to, že použití vnitrostátního práva je skutkovou otázkou, neprávem pokládal vnitrostátní právní předpisy za „obecně známou skutečnost“, kterou OHIM může z tohoto důvodu zjišťovat a namítat z vlastního podnětu, a kromě toho nahradil posouzení odvolacího senátu vlastním posouzením a provedl posouzení skutečností, ke kterým uvedený odvolací senát nezaulal stanovisko.

36. NLC odpovídá, že se pravidlo 37 prováděcího nařízení a výše uvedený rozsudek Edwin v. OHIM týkají výlučně důkazního břemene, které nese navrhovatel, a nevztahují se na odpůrce, ani na OHIM.

37. Dále tvrdí, že OHIM přísluší správně uplatňovat vnitrostátní právo a z úřední povinnosti se s ním obeznámit, je-li to nutné k posouzení podmínek použití důvodu neplatnosti.

38. NLC dodává, že se odvolací senát neomezil na posouzení skutkového stavu, ale že vydal právní rozhodnutí. Výklad čl. 76 odst. 1 nařízení č. 207/2009, který by přezkum odvolacího senátu omezoval pouze na relativní důvody uplatněné navrhovatelem, by byl v rozporu s uplatněním základních právních zásad, ke kterým musí OHIM přihlížet, jak to připomínají bod 13 odůvodnění a článek 83 uvedeného nařízení.

39. Konečně NLC poukazuje na to, že pochybení, kterého se dopustil odvolací senát, vyplývá z nesprávného výkladu článků 2702 a 2703 italského občanského zákoníku, na které byl upozorněn, a že otázka důkazní síly smlouvy z roku 1986 byla vznesena před odvolacím senátem i Tribunálem. Tudíž i za předpokladu, že by Tribunál neprávem vyvolal diskuzi ohledně článku 2704 italského

občanského zákoníku a k němu se vztahující judikatury, toto pochybení by nemělo vliv na výsledek analýzy, kterou provedl, takže kasační opravný prostředek by měl být zamítnut¹⁶.

2. Moje posouzení

a) Úvodní poznámky

40. První důvod kasačního opravného prostředku, kterým OHIM vytýká Tribunálu, že změnil předmět sporu tím, že se opřel o ustanovení a judikaturu, na které se účastníci řízení neodvolávali, vychází výlučně z porušení čl. 76 odst. 1 nařízení č. 207/2009 a pravidla 37 prováděcího nařízení.

41. Tento důvod, byť je nový, jelikož byl poprvé uplatněn až před Soudním dvorem, je podle mého názoru přípustný, neboť vzhledem k tomu, že vyšel najevo až v rámci odůvodnění napadeného rozsudku, nemohl být již z logiky věci uplatněn dříve.

42. Naproti tomu si lze klást otázku ohledně jeho relevance.

43. Obě ustanovení, o která se výtky opírá, se týkají výlučně průběhu řízení před OHIM. První ustanovení upřesňuje úlohu OHIM při přezkumu skutečností, který musí provést, zatímco druhé ustanovení podává výčet údajů, které musí obsahovat návrh na zrušení nebo na prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství podaný k OHIM.

44. Ani jedno z těchto ustanovení se tudíž netýká soudního řízení a nevztahuje se na Tribunál.

45. OHIM naproti tomu nenamítá žádné porušení článku 21 statutu Soudního dvora Evropské unie, ani čl. 44 odst. 1, čl. 48 odst. 2 nebo čl. 135 odst. 4 jednacího řádu Tribunálu.

46. Vzhledem k tomu, že ustanovení, jejichž porušení je namítáno, nejsou přímo použitelná na soudní řízení před Tribunálem, který rozhoduje o žalobách proti rozhodnutím odvolacích senátů, a sama o sobě neukládají Tribunálu povinnost přihlédnout výlučně ke skutečnostem vnitrostátního práva, které u OHIM předloží osoba navrhuující prohlášení neplatnosti, lze důvod kasačního opravného prostředku, kterým je Tribunálu vytýkáno, že porušil tato ustanovení, považovat za irelevantní.

47. Zásady, které vyplývají z těchto ustanovení, se však logicky musí uplatnit i na soudní řízení probíhající před Tribunálem, neboť předmět sporu před odvolacím senátem a před Tribunálem je totožný¹⁷.

48. Proto je třeba podrobněji přezkoumat opodstatněnost tohoto důvodu kasačního opravného prostředku.

b) Postavení vnitrostátního práva v rámci sporů o ochranné známce Společenství a úloha unijního soudu a oddělení OHIM

i) Připomenutí judikatury Tribunálu

49. Řešení přijaté v napadeném rozsudku ohledně postavení vnitrostátního práva a úlohy OHIM je v plném souladu s judikaturou Tribunálu.

16 — NLC odkazuje na rozsudek ze dne 30. září 2003, Biret a Cie v. Rada (C-94/02 P, Recueil, s. I-10565, bod 63).

17 — V tomto smyslu viz bod 54 stanoviska generální advokátky J. Kokott ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Edwin v. OHIM.

50. Tribunál zpravidla přisuzuje vnitrostátnímu právu povahu skutkové okolnosti, kterou musí osoba podávající námitky nebo osoba navrhuující prohlášení neplatnosti podložit důkazy. Tuto zásadu však výrazně relativizuje tím, že OHIM ukládá povinnost obeznámit se z úřední povinnosti s vnitrostátním právem, pokud toto právo je obecně známou skutečností. Několik rozsudků v tomto ohledu uvádí, že se OHIM musí obeznámit z úřední povinnosti, způsobem, který považuje za účelný, s vnitrostátními právními předpisy dotýčného členského státu, pokud je takové obeznámení nezbytné pro posouzení podmínek použití důvodu pro zamítnutí zápisu nebo důvodu neplatnosti, a zejména věcné správnosti tvrzených skutečností nebo důkazní síly předložených dokladů¹⁸. Omezení skutkového základu přezkumu prováděného OHIM podle Tribunálu nevylučuje, aby OHIM vzal v úvahu, kromě skutečností výslovně uváděných účastníky námitkového řízení nebo řízení o prohlášení neplatnosti, skutečností obecně známých, tedy skutečností, které může znát každý nebo se kterými je možno se seznámit z obecně dostupných zdrojů¹⁹.

51. K této výjimce se pojí určitá omezení, neboť Tribunál jasně omezil povinnost obeznámit se z úřední povinnosti s vnitrostátním právem na „případ, kdy OHIM již má k dispozici údaje týkající se [tohoto práva], buď ve formě tvrzení o jeho obsahu, nebo ve formě důkazů předložených v rámci diskuze, jejichž důkazní síla byla uplatněna“²⁰.

52. Tribunál dospěl k názoru, že, „pro unijní orgány spadají určení a výklad norem vnitrostátního práva v rozsahu, v němž jsou nezbytné pro jejich činnost, pod zjištění skutkového stavu, nikoli pod uplatnění práva, [které] se týká pouze uplatnění unijního práva“²¹.

53. Tribunál mimoto uvedl, že je na účastníkovi řízení, jenž uplatňuje existenci staršího práva, „aby před OHIM prokázal nejen to, že toto právo vyplývá z vnitrostátních právních předpisů, ale rovněž dosah samotných těchto právních předpisů“²².

54. Judikatura Tribunálu však není zcela jednoznačná, neboť některé rozsudky podle všeho nepojímají vnitrostátní právo z hlediska posouzení nebo výkladu skutečností, nýbrž z hlediska výkladu právní normy.

55. Pro určení obsahu vnitrostátního práva tak Tribunál zkoumá stejně jako v případě jakékoli právní normy nejen znění příslušných právních předpisů, ale i výklad podaný v judikatuře a názor zastávaný v právní nauce²³. V rozsudku ze dne 14. září 2011, *Olive Line International v. OHIM – Knopf (O-live)*²⁴, Tribunál, „vzhledem k velké podobnosti obou *norem*²⁵, které představovaly článek španělského zákona o ochranných známkách a článek nařízení č. 40/94, shledal, že prvně zmíněný článek je třeba vykládat „ve světle judikatury Společenství“²⁶.

18 — Rozsudky Tribunálu ze dne 20. dubna 2005, *Atomic Austria v. OHIM – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* (T-318/03, Sb. rozh. s. II-1319, bod 35); ze dne 16. prosince 2008, *Budějovický Budvar v. OHIM – Anheuser-Busch (BUD)* (T-225/06, T-255/06, T-257/06 a T-309/06, Sb. rozh. s. II-3555, bod 96); ze dne 9. prosince 2010, *Tresplain Investments v. OHIM – Hoo Hing (Golden Elephant Brand)* (T-303/08, Sb. rozh. s. II-5659, bod 67), a ze dne 20. března 2013, *El Corte Inglés v. OHIM – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* (T-571/11, bod 39).

19 — Výše uvedené rozsudky *Atomic Austria v. OHIM – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* (bod 35); *Budějovický Budvar v. OHIM – Anheuser-Busch (BUD)* (bod 96), a *Tresplain Investments v. OHIM – Hoo Hing (Golden Elephant Brand)* (bod 67).

20 — Výše uvedený rozsudek *El Corte Inglés v. OHIM – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* (bod 41).

21 — Tamtéž (bod 35).

22 — Rozsudek Tribunálu ze dne 7. května 2013, *macros consult v. OHIM – MIP Metro (makro)* (T-579/10, bod 62). Tento rozsudek se sice týkal návrhu na prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství podaného majitelem staršího práva podle čl. 8 odst. 4 nařízení č. 207/2009, avšak řešení, které přináší, je podle mého názoru obdobně použitelné i na případ, kdy je namítáno vnitrostátní právo na základě čl. 53 odst. 2 tohoto nařízení (pro paralelní úvahy viz bod 60 uvedeného rozsudku).

23 — Viz zejména rozsudky Tribunálu ze dne 14. května 2009, *Fiorucci v. OHIM – Edwin (ELIO FIORUCCI)* (T-165/06, Sb. rozh. s. II-1375, body 42 až 61), a ze dne 14. dubna 2011, *Lancôme v. OHIM – Focus Magazin Verlag (ACNO FOCUS)* (T-466/08, Sb. rozh. s. II-1831, body 33 až 39).

24 — T-485/07.

25 — Bod 57. Kurzíva doplněna autorem stanoviska.

26 — Tamtéž.

56. Navzdory těmto typickým příkladům obtíží pojících se k pokládání vnitrostátního práva za pouhou skutkovou okolnost, mám však za to, že Tribunál v podstatě zatěžuje OHIM povinností, aby se z úřední povinnosti obeznámil s vnitrostátním právem, pokud toto právo je obecně známou skutečností, a považuje za svoji povinnost „ověřit [...], zda odvolací senát vyložil příslušné [vnitrostátní] právo správně“²⁷.

57. Je ještě třeba určit, zda jsou výše uvedené povinnosti odůvodněny a zda mezi nimi existuje nezbytná a logická souvislost v tom smyslu, že povinnost správně vyložit příslušné vnitrostátní právo zahrnuje povinnost obeznámit se s tímto právem z úřední povinnosti.

58. K podání odpovědi na tyto otázky je nutné vrátit se ke znění příslušných předpisů, jakož i k dosahu výše uvedeného rozsudku *Edwin v. OHIM*.

ii) Znění příslušných právních předpisů

59. Na podporu svého prvního žalobního důvodu vyvozuje OHIM z příslušných předpisů závěr, že vnitrostátní právo má povahu pouhé skutečnosti, čehož následkem je, že důkazní břemeno nese účastník řízení, který se na vnitrostátní právo odvolává, a s tím související zákaz, aby Tribunál z vlastního podnětu zohlednil ustanovení vnitrostátního práva, na která se účastníci řízení neodvolávali.

60. Uvedený předpoklad spočívá na diskutabilním výkladu právních předpisů.

61. Nejenže z pravidla 37 prováděcího nařízení nelze vyvodit, že vnitrostátní právo má povahu pouhé skutečnosti, kterou musí prokázat účastníci řízení, ale čl. 53 odst. 2 nařízení č. 207/2009 přiznává vnitrostátnímu právu v unijním právním řádu nepopíratelně určitou míru „právní povahy“.

– Procesní postavení vnitrostátního práva podle pravidla 37 prováděcího nařízení

62. Lze pochybovat o tom, že z pravidla 37 písm. b) bodu iii) prováděcího nařízení lze vyvodit, že se vnitrostátní právo pokládá za skutečnost, s níž se OHIM nemusí obeznámit z úřední povinnosti.

63. Gramatický výklad tohoto ustanovení nevede k tomuto řešení.

64. Pravidlo 37 písm. b) bod iii) prováděcího nařízení, které majitele staršího práva, jenž podal návrh na prohlášení neplatnosti pozdější ochranné známky Společenství, zatěžuje břemenem tvrzení a důkazním břemenem ohledně skutečností, které dokládají jeho starší právo podle příslušných vnitrostátních právních předpisů, celkově neurčuje právní režim použitelný na vnitrostátní právo, neboť se na toto právo snaží uplatňovat procesní úpravu týkající se skutkových otázek pouze ve vztahu vymezení úlohy osoby navrhuující prohlášení neplatnosti. Povinnost této osoby předložit důkazy by nebyla nijak zbavena své podstaty, kdyby byla unijnímu soudu přiznána volnost informovat se nad rámec těchto důkazů, aby mohl použít řešení, které podle něj odpovídá řešení použitému ve vnitrostátním právu. Tato povinnost bude každopádně i nadále sankcionována nepřípustností návrhu podle pravidla 39 odst. 3 prováděcího nařízení.

65. Obecně je dále třeba podotknout, že ačkoli nepopíratelně existuje souvislost mezi důkazním břemenem ohledně vnitrostátního práva a pravomocí unijního soudu zjišťovat jeho obsah z úřední povinnosti, zatížení účastníka řízení, který se odvolává na vnitrostátní právo, důkazním břemenem ohledně vnitrostátního práva nutně nevylučuje veškerou pravomoc soudu ověřit obsah, smysl nebo působnost tohoto práva.

²⁷ — Bod 24 napadeného rozsudku.

66. Systematický výklad pravidla 37 písm. b) bodu iii) prováděcího nařízení dokládá, že unijní zákonodárce neměl v úmyslu založit řízení o prohlášení neplatnosti nebo námitkové řízení na ryze akuzačním principu, který by ze soudu činil pouhého rozhodce a ponechal účastníkům řízení plnou kontrolu nad sporem. Právě naopak, vyšetřovací pravomoci přiznané OHIM i Tribunálu vyjadřují vyváženější pojetí příslušných úloh jednotlivých stran zúčastněných na všech řízeních, včetně řízení *inter partes*. Článek 78 odst. 1 nařízení č. 207/2009 a pravidlo 57 odst. 1 prováděcího nařízení tak podávají nevyčerpávající výčet důkazních prostředků, které může OHIM použít²⁸. Možnost takto přiznaná příslušným oddělením OHIM nařídít provedení důkazů dokládá, že provádění důkazů v rámci sporů o ochranné známce Společenství neovládá zásada neutrality nebo pasivity. Jak uznal Tribunal, OHIM může zejména vyzvat účastníky řízení, aby mu předložili údaje o obsahu vnitrostátního práva²⁹.

67. V konečném výsledku jsem toho názoru, že tvrzení, že pravidlo 37 prováděcího nařízení odráží zásadu, podle které je vnitrostátní právo pouhou skutkovou otázkou, zachází nad rámec původního významu tohoto ustanovení, které se omezuje na uložení povinnosti navrhovateli tvrdit a dokázat vnitrostátní právo, jehož ochrany se dovolává, aniž by vylučovalo veškerou pravomoc iniciativy OHIM.

– Zohlednění vnitrostátního práva podle čl. 53 odst. 2 nařízení č. 207/2009

68. Existuje celá řada ustanovení unijního práva, která odkazují na vnitrostátní právo, jemuž přisuzují různé funkce. K této různorodosti situací vazby na vnitrostátní právo se přidává mnohočetnost právních prostředků, na jejichž základě lze unijní soudy přimět k zohlednění vnitrostátního práva.

69. Snahy o soupis různých funkcí vnitrostátního práva v unijním právním řádu³⁰ svědčí o potížích se zařazením odkazů obsažených v nařízení č. 207/2009 v případě námitek proti zápisu ochranné známky Společenství nebo návrhu na prohlášení neplatnosti do určité jasně vymezené právní kategorie. Jedni jsou toho názoru, že se jedná o pouhé „zohlednění vnitrostátního práva“³¹, zatímco druzí, kteří připodobňují situaci unijního soudu rozhodujícího ve sporech o ochranné známce Společenství k situaci, kdy tento soud rozhoduje na základě rozhodčí doložky, jsou toho názoru, že tyto odkazy opravňují Tribunal k „přímému uplatnění a výkladu“ vnitrostátních právních norem členského státu³².

70. Každopádně je jisté, že byť čl. 53 odst. 2 nařízení č. 207/2009 nepropůjčuje vnitrostátnímu právu povahu unijního práva, v případě návrhu na prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství založeného na starším právu chráněném na základě normy vnitrostátního práva zavazuje unijní orgány k tomu, aby tuto právní normu určily a vyložily.

28 — Jedná se o výsledky účastníků, žádosti o informace, předložení dokladů a důkazů, výsledky svědků, znalecké posudky, písemná prohlášení učiněná místopřísežně nebo mající podle právních předpisů státu, ve kterém jsou učiněna, rovnocenný účinek, a ohledání.

29 — Výše uvedený rozsudek *Atomic Austria v. OHIM – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* (bod 36).

30 — Viz zejména Rodríguez Iglesias, G. C., „Le droit interne devant le juge international et communautaire“, *Du droit international au droit de l'intégration – Liber amicorum Pierre Pescatore*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1987, s. 583; Chanteloup, H., „La prise en considération du droit national par le juge communautaire: contribution à la comparaison des méthodes et solutions du droit communautaire et du droit international privé“, *Revue critique de droit international privé*, 2007, s. 539; body 38 až 48 stanoviska generálního advokáta N. Jääskinen ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, *Komise a Španělsko v. Government of Gibraltar a Spojené království* (C-106/09 P a C-107/09 P, Sb. rozh. s. I-11113), jakož i body 66 až 76 stanoviska generálního advokáta P. Mengozziho ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 9. června 2011, *Evropaíki Dynamiki v. ECB* (C-401/09 P, Sb. rozh. s. I-4911).

31 — V tomto smyslu viz Chanteloup, H., op. cit., který uvádí, že „mechanismus zohlednění vede k [...] přeměně normy na pouhý právní údaj, který se přemění na skutkový údaj způsobilý výkladu příslušnou normou“ (bod 14). Tato přeměna vnitrostátního práva na skutkový údaj je ještě výraznější v unijním právu než v mezinárodním právu soukromém, a to z důvodu zásady autonomního výkladu tohoto práva, na jejímž základě se unijní soud „nejčastěji odmítá skrývat za vnitrostátní právní kvalifikaci“ (tamtéž).

32 — Viz bod 42 stanoviska generálního advokáta N. Jääskinen ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Komise a Španělsko v. *Government of Gibraltar a Spojené království*.

71. V takové situaci, jako je dotčená situace, OHIM přísluší zkoumat, zda jsou v rámci řízení o prohlášení neplatnosti splněny podmínky pro použití namítaného důvodu neplatnosti. Spočívá-li tento důvod v existenci staršího práva chráněného na základě vnitrostátního práva, unijní orgány se podle mého názoru nemohou omezit na přezkum hodnoty a významu předložených důkazů. Nezbytným se může stát i výklad tohoto práva a jeho uplatnění, o čemž očividně vypovídá projednávaný případ. Jelikož byla zpochybněna důkazní síla smlouvy z roku 1986, jejíž fotokopii předložila společnost Mediatek Italia, OHIM, odvolací senát a Tribunál čelily nutnosti vyložit a uplatnit dovolávaná pravidla dokazování. Ověření toho, zda je namítané starší právo dané a prokazané, představuje předběžnou otázku, která musí být vyřešena předtím, než bude možno uplatnit normu unijního práva, která postihuje ochrannou známku Společenství neplatností. Přestože se zásada *iura novit curia* nevztahuje na vnitrostátní právo, které soud nemusí znát, a byť je obsah tohoto práva procesně pojímán jako skutečnost, kterou musí tvrdit a dokázat účastníci řízení, nic to nemění na tom, že z pohledu osoby, která je povinna toto právo uplatnit, zaujímá toto právo v myšlenkových pochodech vedoucích k vyřešení sporu téže místo jako jakákoli právní norma bez ohledu na její původ.

72. Právě z těchto důvodů mám za to, že čl. 53 odst. 2 nařízení č. 207/2009 přiznává v unijním právním řádu vnitrostátnímu právu určitou míru právní povahy, která vylučuje, aby bylo vnitrostátní právo pokládáno výlučně za pouhou skutkovou otázku.

73. Tento závěr je podpořen poznatky, které lze vyvodit z výše uvedeného rozsudku Edwin v. OHIM.

iii) Dosah rozsudku Edwin v. OHIM

74. Výše uvedený rozsudek Edwin v. OHIM přináší důležité odpovědi na otázku rozdělení úloh mezi navrhovatele, příslušná oddělení OHIM, Tribunál a Soudní dvůr.

75. Zaprvé, Soudní dvůr vyvozuje z pravidla 37 prováděcího nařízení povinnost účastníka řízení, který navrhuje prohlášení neplatnosti ochranné známky Společenství z důvodu existence staršího práva chráněného na základě vnitrostátní právní normy, předložit OHIM důkazy o obsahu této normy.

76. Zadruhé, Soudní dvůr ukládá příslušným oddělením OHIM povinnost, „aby posoudila, zda jsou údaje předložené navrhovatelem k doložení obsahu uvedené normy rozhodné a nakolik jsou významné“³³.

77. Zatřetí, Soudní dvůr rozhodl, že Tribunál má pravomoc „plně přezkoumat legalitu posouzení, které OHIM provedl ohledně údajů předložených navrhovatelem k doložení obsahu vnitrostátních právních předpisů, jejichž ochrany se dovolává“³⁴.

78. Začtvrté, Soudní dvůr určil rozsah svého přezkumu tak, že jej rozdělil do tří fází, které se týkají znění, obsahu a působnosti pozitivního práva. „Znění předmětných vnitrostátních právních předpisů nebo s nimi související vnitrostátní judikatury či také písemností právní nauky, které se jich týkají“³⁵, podléhá přezkumu z hlediska zkreslení, zatímco obsah těchto údajů a jejich působnost ve vztahu k ostatním údajům podléhá přezkumu z hlediska zjevně nesprávného posouzení.

79. Můj výklad tohoto rozsudku se dosti výrazně liší od jeho výkladu podaného OHIM. Na rozdíl od tvrzení OHIM, podle něhož z uvedeného rozsudku vyplývá, že vnitrostátní právo je skutkovou otázkou, nejsem toho názoru, že se Soudní dvůr přiklonil spíše na stranu skutkové otázky než na stranu otázky právní.

33 — Bod 51.

34 — Bod 52.

35 — Bod 53.

80. Předně je třeba konstatovat, že se Soudní dvůr zdržel vyjádření názoru o kvalifikaci „údajů“, které musí navrhovatel předložit k doložení obsahu vnitrostátního práva. Nejenže tyto údaje nekvalifikoval jako „skutkové okolnosti“, ale navíc tím, že Tribunálu uložil povinnost „posoudit, zda jsou údaje předložené navrhovatelem k doložení obsahu uvedené normy rozhodné a nakolik jsou významné“, použil nový výraz, který se odchyluje od výrazu obvykle používaného k označení přezkumu skutkových okolností, aby tak upřesnil rozsah přezkumu, který musí ohledně předložených údajů provádět příslušná oddělení OHIM.

81. Soudní dvůr následně opřel „plný přezkum legality“, který musí provést Tribunál, o znění článku 63 odst. 2 nařízení č. 40/94, nyní čl. 65 odst. 2 nařízení č. 207/2009, který umožňuje podat žalobu proti rozhodnutí odvolacích senátů OHIM „pro nepříslušnost, podstatné porušení procesních ustanovení, porušení Smlouvy, tohoto nařízení nebo *prováděcích předpisů* nebo zneužití pravomoci“³⁶. Soudní dvůr výslovně odkázal na stanovisko generální advokátky J. Kokott, která měla za to, že výraz „prováděcí předpisy [k nařízení č. 207/2009]“ je dostatečně široký na to, aby zahrnoval nejen unijní právo, ale i vnitrostátní právo, které se má uplatnit v rámci použití tohoto nařízení³⁷.

82. Soudní dvůr přitom mohl odůvodnit tento přezkum na základě pravomoci Tribunálu postihnout pochybení, k nimž došlo při posuzování skutkového stavu. Soudní dvůr totiž opakovaně rozhodl, že Tribunál může při přezkumu legality rozhodnutí odvolacích senátů OHIM zkoumat, zda tyto senáty provedly správné právní posouzení skutkového stavu sporu nebo zda „posouzení skutkových okolností, které byly předloženy zmíněným senátům, není stíženo vadou“³⁸.

83. Kdyby Soudní dvůr pokládal vnitrostátní právo za pouhou skutkovou okolnost, byl by tedy logicky doveden k tomu, že by přezkum Tribunálu odůvodnil jeho pravomocí postihovat pochybení, k nimž došlo při posuzování skutkového stavu.

84. Konečně lze podotknout, že Soudní dvůr rozšířil svůj přezkum vykonávaný v rámci kasačního opravného prostředku nad rámec zkreslení skutečností předložených Tribunálu, tím, že uznal existenci přezkumu zjevně nesprávného posouzení³⁹. Ač není snadné určit, kam až může soudní přezkum legality v rámci tohoto přezkumu sahát, lze se domnívat, že se přezkum zkreslení skutkového stavu a přezkum zjevně nesprávného posouzení liší nejen pravděpodobně svou intenzitou, ale i svým předmětem, neboť prvně zmíněný přezkum se vztahuje na samotný obsah vnitrostátního práva, zatímco druhý lze vykonat ohledně výkladu a posouzení tohoto práva.

85. V konečném výsledku vyplývají ze znění a ducha příslušných právních předpisů, jakož i z jejich výkladu podaného Soudním dvorem dva hlavní poznatky, z nichž se jeden týká postavení vnitrostátního práva a druhý se týká úlohy unijního soudu.

86. Zprvée, vnitrostátní právo, ač musí být uplatněno a prokázáno osobou navrhuující prohlášení neplatnosti, nelze považovat za pouhou skutkovou okolnost. Odkaz na vnitrostátní právo obsažený v nařízení č. 207/2009 přiznává určitou právní povahu tomuto právu, které tak určitým způsobem spadá pod unijní legalitu tím, že podléhá plnému přezkumu legality Tribunálem.

87. Zadruhé, příslušná oddělení OHIM a unijní soud se při výskytu otázky uplatnění vnitrostátního práva neřídí zásadou neutrality, která by je sevřela do čistě pasivní role, jež by jim upírala jakoukoli pravomoc k ověření obsahu dovolávaného práva.

36 — Kurzíva doplněna autorem stanoviska.

37 — Viz body 61 až 67 uvedeného stanoviska.

38 — Viz rozsudek ze dne 18. října 2012, Neuman a další v. José Manuel Baena (C-101/11 P a C-102/11 P, bod 39 a citovaná judikatura).

39 — Viz Coutron, L., „De l'irruption du droit national dans le cadre du pourvoi“, *Revue trimestrielle de droit européen*, 2012, s. 170, který podotýká, že „opakované poukazování na přezkum zjevně nesprávného posouzení nabádá spíše k tomu, [...] aby ve stadiu kasačního opravného prostředku bylo [vnitrostátní právo] chápáno jako právní okolnost“.

88. Právě s ohledem na tyto dva poznatky je třeba posoudit, zda Tribunál musí ověřit příslušné vnitrostátní právo z úřední povinnosti.

c) Ověření příslušného vnitrostátního práva z úřední povinnosti

89. Jsem toho názoru, že výkon plného přezkumu legality, který má provádět Tribunál, předpokládá, že bude moci přinést ve sporu řešení, které je v souladu s vnitrostátním pozitivním právem, a za tímto účelem bude moci z úřední moci zjistit obsah, podmínky uplatnění a působnost vnitrostátních právních norem, na které se odvolávají účastníci řízení na podporu svých nároků.

90. Ve prospěch tohoto řešení svědčí tři argumenty.

91. První argument vychází z užitečného účinku nařízení č. 207/2009. Mám dojem, že by cíl ochrany ochranné známky Společenství sledovaný tímto nařízením byl zpochybněn, kdyby bylo možné prohlásit neplatnost ochranné známky na základě staršího práva chráněného podle vnitrostátních právních předpisů, aniž by příslušná oddělení OHIM nebo Tribunál mohly hledat řešení na jimi projednávanou otázku, které musí být podáno podle vnitrostátního pozitivního práva. Je nesporné, že by nesprávné posouzení tohoto práva mohlo vést k tomu, že bude neprávem uznána existence staršího práva a návrhu na prohlášení neplatnosti bude vyhověno.

92. Druhý argument souvisí s požadavky plynoucími ze zásady účinné soudní ochrany. Pravomoc ověřit z úřední povinnosti, zda jsou splněny dovolávané podmínky použití vnitrostátní právní normy, podle mého názoru vyplývá i z požadavku, že každé rozhodnutí příslušných oddělení OHIM, jehož účinkem je to, že majiteli ochranné známky Společenství je upřeno jeho právo, může podléhat soudnímu přezkumu, který má zajistit účinnou ochranu tohoto práva. Soudní přezkum by však byl zbaven svého smyslu, kdyby se unijní soud musel omezit na zohlednění písemností předložených navrhovatelem s rizikem nesprávného uplatnění nebo výkladu příslušných norem.

93. Třetí argument vychází z úlohy příslušných oddělení OHIM v rámci sporů o ochranné známce Společenství. Tato oddělení, která zdaleka nemají výlučně správní úlohu, vykonávají kvazisoudní funkci, která je rovnocenná funkci vnitrostátních soudů rozhodujících o protinávrzích v rámci žaloby pro porušení práva k duševnímu vlastnictví. Článek 100 odst. 2 nařízení č. 207/2009 mimoto propůjčuje jejich rozhodnutí právní moc. Není tedy logické, aby se rozsah přezkumu ohledně uplatnění a výkladu vnitrostátního práva znatelně lišil podle toho, zda byl návrh na prohlášení neplatnosti podán jako primární návrh k OHIM, nebo jako protinávrh k vnitrostátnímu soudu.

94. Je třeba zdůraznit, že pravomoc obeznámit se z úřední povinnosti s příslušným vnitrostátním právem nemá nijak nahradit případnou nečinnost navrhovatele při dokazování obsahu vnitrostátního práva, které musí provést. Naopak má unijnímu soudu umožnit ověřit relevanci dovolávaného a důkazy podloženého vnitrostátního práva. Zákaz provést důkladné ověření by v konečném důsledku vedl k tomu, že by se příslušná oddělení OHIM přeměnila na pouhé senáty registrující vnitrostátní právo předložené navrhovatelem.

95. Jsem tudíž toho názoru, že Tribunál tím, že se z úřední povinnosti obeznámil s obsahem příslušného italského práva, správně ověřil, zda odvolací senát toto právo vyložil správně.

96. Naproti tomu mám za to, že se odůvodnění této povinnosti ověření nenachází v pojmu obecně známé skutečnosti.

97. Zprvce nelze vnitrostátnímu právu přiřknout povahu skutkové okolnosti.

98. Zadruhé a především uplatnění pojmu obecně známé skutečnosti na vnitrostátní právo vyvolává značnou právní nejistotu a svévoli. V tomto ohledu mám silné pochybnosti o tom, že jsou složité zásady, kterými se v italském právu řídí dokazování soukromoprávních listin, dostupné všem a že je skutečně lze kvalifikovat jako „obecně známé skutečnosti“.

99. Jak jsem uvedl výše, spatřuji odůvodnění povinnosti ověření z úřední povinnosti v nutnosti zachovat užitečný účinek nařízení č. 207/2009 a v požadavcích plynoucích z účinné soudní ochrany.

100. Je ještě třeba upřesnit, že tato povinnost musí zůstat omezená. Jak rozhodl Tribunál⁴⁰, tato povinnost se uplatní pouze v případě, že OHIM již má k dispozici údaje týkající se vnitrostátního práva. Kromě toho neumožňuje změnit předmět sporu tím, že do něj začlení nové skutkové okolnosti, ale umožňuje pouze ověřit obsah, podmínky uplatnění a působnost dovolávaných vnitrostátních právních norem.

101. Toto upřesnění je s to odpovědět alespoň částečně na praktickou námitku vznesenou OHIM, která se týká praktické nemožnosti znát příslušné právo. Příslušná oddělení OHIM nemají nahrazovat účastníky řízení při provádění důkazů. Jejich povinnost obeznámit se s vnitrostátním právem má omezenější rozsah, neboť jejím účelem je pouze ověřit pravdivost údajů předložených navrhovatelem ohledně obsahu vnitrostátního práva a rozsahu ochrany, kterou toto právo přiznává.

102. Navíc jsem toho názoru, aniž bych opomíjel obtíže, s nimiž se OHIM může při zjišťování obsahu vnitrostátního práva setkat, že vývoj informačních prostředků umožňuje tomuto unijnímu orgánu, který, jak připomínám, má k dispozici vyšetřovací prostředky, ověřit skutečný obsah toho, co mohl navrhovatel uplatnit ohledně ochrany vyplývající z vnitrostátního práva.

103. S ohledem na veškeré tyto skutečnosti jsem toho názoru, že první důvod kasačního opravného prostředku uplatněný OHIM musí být zamítnut.

B – Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení práva OHIM být vyslechnut

1. Argumenty účastníků řízení

104. Podle OHIM musí být na základě obecné zásady unijního práva adresátům rozhodnutí veřejných orgánů, která se znatelným způsobem dotýkají jejich zájmů, umožněno, aby náležitě vyjádřili své stanovisko⁴¹.

105. OHIM tvrdí, že v projednávané věci neměl možnost náležitě vyjádřit své stanovisko k rozsudku ze dne 14. června 2007, na který se účastníci řízení neodvolávali během správního řízení, a tudíž nebyl součástí předmětu sporu před odvolacím senátem, a že kdyby tuto možnost měl, byly by úvahy a závěry Tribunálu odlišné.

106. OHIM z toho vyvozuje závěr, že Tribunál porušil jeho právo být vyslechnut.

40 — Výše uvedený rozsudek El Corte Inglés v. OHIM – Chez Gerard (CLUB GOURMET) (bod 41).

41 — OHIM se odvolává na rozsudky Tribunálu ze dne 27. února 2002, Eurocool Logistik v. OHIM (EUROCOOL) (T-34/00, Recueil, s. II-683, bod 21), a ze dne 15. září 2005, Citicorp v. OHIM (LIVE RICHLI) (T-320/03, Sb. rozh. s. II-3411, bod 22).

107. NLC odpovídá, že právní otázka, pro kterou byla relevantní judikatura Corte suprema di cassazione, byla vznesena před jednáním, neboť Tribunál na základě článku 64 svého jednacího řádu vyzval dopisem ze dne 7. února 2012 OHIM, aby odpověděl na otázky týkající se působnosti článku 2704 italského občanského zákoníku. NLC uvádí, že OHIM tedy měl možnost být k této otázce vyslechnut, a to jak písmeně, tak na jednání, a že nelze tvrdit, že při neexistenci předchozího upozornění na každou relevantní či potenciálně relevantní judikaturu porušuje rozsudek, který se na takovouto judikaturu odvolává, právo se v řízení účinně bránit.

108. NLC dodává, že za předpokladu, že Tribunál právně pochybil, když OHIM neposkytl možnost vyjádřit se k předmětné judikatuře, toto pochybení každopádně nemá žádný dopad na výsledek rozhodnutí.

2. Moje posouzení

109. Ač se Tribunál musí, jak jsem již uvedl, v určitých mezích obeznámit s obsahem vnitrostátního práva z úřední povinnosti, na tomto místě pokládám za zásadní zopakovat význam, který Soudní dvůr vždy přiznával zásadě kontradiktornosti, která je základním požadavkem každého spravedlivého procesu.

110. Právo na spravedlivý proces představuje základní zásadu unijního práva, která je zakotvena v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie a v článku 6 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod⁴², které přiznávají „rovnocennou ochranu“⁴³.

111. Ke splnění požadavků plynoucích z tohoto práva musí unijní soudy zajistit, aby byla zásada kontradiktornosti dodržována před nimi i jimi samotnými⁴⁴, přičemž tato zásada se uplatní na každé řízení, jež může vést k vydání rozhodnutí orgánu Unie, jímž mohou být citelně dotčeny něčí zájmy⁴⁵.

112. Zásada kontradiktornosti nejen přiznává každému účastníku určitého řízení právo seznamovat se s důkazy a vyjádřeními předloženými soudu protistranou a vyjadřovat se k nim. Uvedená zásada rovněž zahrnuje právo účastníků řízení seznamovat se a vyjadřovat se k právním důvodům uplatněným soudem bez návrhu, na kterých soud hodlá založit své rozhodnutí⁴⁶.

113. Judikatura jasně uznala existenci tohoto práva nejen v případě, kdy soud založí své rozhodnutí na skutečnostech a písemnostech, s nimiž se účastníci řízení nemohli seznámit⁴⁷, ale i v případě, kdy soud zakládá své rozhodnutí na právním důvodu uplatněném bez návrhu⁴⁸.

114. Působnost práva být vyslechnut se totiž vztahuje na všechny okolnosti, které jsou rozhodné pro výsledek řízení⁴⁹ a které představují základ rozhodnutí, bez ohledu na to, zda se jedná o okolnosti skutkové či právní povahy, a pouze konečné stanovisko, které správní orgán hodlá zaujmout, nebo samotné rozhodnutí se této působnosti vymyká.

42 — Úmluva podepsaná v Římě dne 4. listopadu 1950.

43 — Rozsudek ze dne 11. července 2013, Ziegler v. Komise (C-439/11 P, bod 126 a citovaná judikatura).

44 — Rozsudky ze dne 2. prosince 2009, Komise v. Irsko a další (C-89/08 P, Sb. rozh. s. I-11245, body 51 a 54), jakož i ze dne 17. prosince 2009, Přezkum rozsudku M v. EMEA (C-197/09 RX-II, Sb. rozh. s. I-12033, bod 42).

45 — Výše uvedené rozsudky Komise v. Irsko a další (bod 50), a Přezkum rozsudku M v. EMEA (bod 41).

46 — Výše uvedený rozsudek Komise v. Irsko a další (body 52 a 55, jakož i citovaná judikatura).

47 — Tamtéž (bod 52 a citovaná judikatura).

48 — Tamtéž (bod 55). Viz též výše uvedený rozsudek Přezkum rozsudku M v. EMEA, (bod 41), a rozsudek ze dne 21. února 2013, Banif Plus Bank (C-472/11, bod 30). Věc, ve které byl vydán posledně zmíněný rozsudek, se týkala uplatnění zneužívajícího charakteru klauzule z úřední povinnosti vnitrostátním soudem. Toto řešení založené na obecných požadavcích práva na spravedlivý proces je však podle mého názoru použitelné i na unijní soud, který by zamýšlel vyřešit spor na základě důvodu uplatněného bez návrhu.

49 — Výše uvedené rozsudky Komise v. Irsko a další (bod 56), jakož i Přezkum rozsudku M v. EMEA (bod 41).

115. Je tedy třeba přezkoumat, zda v projednávané věci měli účastníci řízení možnost vyjádřit se během řízení k okolnostem, které Tribunál uplatnil z úřední povinnosti.

116. V tomto ohledu je třeba uvést, že jak vyplývá z dopisů zaslaných dne 7. února 2012 Tribunálem a z otázek, které k nim byly připojeny, účastníci řízení sice měli možnost vyjádřit své názory ohledně ustanovení článku 2704 italského občanského zákoníku, avšak nebylo jim umožněno vyjádřit se k rozsudku ze dne 14. června 2007.

117. Ze znění bodů 32, 35, 36, 39 a 40 napadeného rozsudku jasně vyplývá, že obsah rozsudku ze dne 14. června 2007 byl v úvahách Tribunálu rozhodující a že by řešení bylo odlišné, kdyby Tribunál k obsahu uvedeného rozsudku nepřihlédl. Právě proto, že Tribunál shledal, že odvolací senát nepřihlédl k této judikatuře, podle které důkaz opaku o pravdivosti data uvedeného na poštovním razítku může být předložen, aniž je nutné přistoupit k řízení ke zpochybnění pravosti, dospěl k závěru, že odvolací senát mohl přisoudit anomáliím, na které poukazovala NLC, větší význam, a že je proto třeba sporné rozhodnutí zrušit.

118. Z výše uvedeného vyplývá, že Tribunál porušil zásadu kontradiktornosti, vyplývající z požadavků souvisejících s právem na spravedlivý proces.

119. Druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž podle mého názoru přijat.

120. Za těchto podmínek se domnívám, že není třeba zkoumat třetí důvod kasačního opravného prostředku, vycházející ze zjevné nesoudržnosti a ze zkreslení skutkového stavu.

V – K vrácení věci Tribunálu

121. Článek 61 první pododstavec statutu Soudního dvora stanoví, že je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu. V takovém případě může Soudní dvůr vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

122. Jsem toho názoru, že v projednávané věci soudní řízení nedovoluje vydat rozhodnutí ve věci, neboť účastníci řízení musí mít možnost se v rámci kontradiktorní diskuze vyjádřit k okolnostem vnitrostátního práva, které Tribunál uplatnil z úřední povinnosti.

123. Tyto důvody mě vedou k tomu, abych navrhl vrácení projednávané věci zpět Tribunálu k rozhodnutí ve věci samé.

VI – Závěry

124. S ohledem na předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl takto:

- 1) Rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 13. září 2012, National Lottery Commission v. OHIM – Mediatek Italia a De Gregorio (Vyobrazení ruky) (T-404/10), se zrušuje.
- 2) Věc se vrací Tribunálu Evropské unie k rozhodnutí o opodstatněnosti žaloby.
- 3) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.